Community Housing Cymru

Etholiad Cyffredinol 2024: Cymharu Maniffestos y Pleidiau

Mehefin 2024

Ar 22 Mai galwodd y Prif Weinidog, Rishi Sunak Etholiad ar gyfer dydd Iau 4 Gorffennaf. Yn ystod yr wythnos ddiwethaf mae'r rhan fwyaf o'r pleidiau wedi rhyddhau eu maniffestos. Mae'r nodyn briffio hwn yn crynhoi'r cynigion sydd fwyaf perthnasol i gymdeithasau tai yn ogystal â dynodi'r mannau lle gall polisïau fod â'r potensial i wneud gwahaniaeth gwirioneddol i denantiaid tai cymdeithasol sy'n byw yng Nghymru.

Penawdau allweddol a dadansoddiad

- Mae gan y rhan fwyaf o bleidiau ymrwymiadau i gynyddu'r gwariant yng Nghymru. Mae maniffesto'r ceidwadwyr yn rhoi addewid y byddant yn ehangu'r rhaglen ffyniant bro ac mae'r blaid lafur wedi rhoi gwarant y bydd yn ymdrin â phryderon am y grant bloc. Mae'n bwysig i'r llywodraeth nesaf gyflawni'r ymrwymiadau yma a sicrhau bod Cymru yn cael ei hariannu'n deg a bod ganddi ddigon o adnoddau i daclo'r heriau a wynebir ar hyn o bryd gan gynnwys argyfwng digartrefedd a thai difrifol.
- O ran Lles, mae maniffesto'r ceidwadwyr yn atgyfnerthu eu huchelgais i dorri costau a rheoli'r nifer o bobl o oedran gwaith sy'n dibynnu ar fudd-daliadau. Nid yw maniffesto llafur yn crybwyll adolygu'r wladwriaeth les yn benodol ond, trwy gydol eu hymgyrchu mae llafur wedi mynegi ymrwymiad i adolygu'r system les. Maen nhw wedi mynegi nad oes ganddynt unrhyw fwriad i gael gwared ar y cap dau blentyn ar fudd-daliadau. Mae ein hargymhellion i lywodraeth nesaf y Deyrnas Gyfunol yn glir bod raid adolygu credyd cynhwysol i sicrhau ei fod yn gweithio i denantiaid a landlordiaid ac ystyried peirianweithiau sy'n cyfyngu ar incwm aelwydydd fel y cap ar fudd-daliadau.

- Er na fydd y polisïau tai a amlinellir yn y maniffestos yma yn ymwneud yn uniongyrchol â Chymru mae'n bwysig ein bod yn cynnal tai cymdeithasol fel blaenoriaeth ar draws y Deyrnas Gyfunol i gyd. Yn eu maniffestos mae'r holl bleidiau gwleidyddol wedi cydnabod pwysigrwydd darparu mwy o gartrefi o safon uchel ac mae'r rhan fwyaf wedi cydnabod yr argyfwng tai sy'n parhau. Am gymhariaeth lawn o'r maniffestos, edrychwch ar yr atodiadau.

Camau Nesaf

Mae Cartrefi Cymunedol Cymru yn cynyddu proffil y rhan y gall Llywodraeth y Deyrnas Gyfunol ei chwarae o ran y ffordd y mae pobl yn byw'n dda yn eu cartrefi yng Nghymru, gyda ffocws neilltuol ar bolisi lles ac ynni. Rydym yn galw am, a byddwn yn parhau i ddylanwadu ar lywodraeth y Deyrnas Gyfunol i gyflawni:

- Dull holistig o roi cymorth lles sy'n atal digartrefedd ac yn cefnogi mynediad i'r farchnad tai ar rent.
- Diwygio Credyd Cynhwysol i sicrhau bod yr hawlwyr yn gallu talu am yr hanfodion sylfaenol o leiaf a gwelliannau i'r system i hawlwyr a chymdeithasau tai.
- System ynni sy'n diogelu aelwydydd incwm isel
- Cymhelliant ariannol ac ymrwymiad y llywodraeth i gefnogi'r sector i gyflawni nodau sero net

Gellir gweld nodyn briffio yn amlinellu ein gofynion etholiadol yn llawn yma. Byddwn hefyd yn cyhoeddi adroddiad costau byw yn fuan sy'n rhoi tystiolaeth bwysig i gefnogi ein blaenoriaethau.

Rydym hefyd yn ymwneud â Homes for All Cymru a'n chwaer ffederasiynau i ddefnyddio ein llais ar y cyd i gryfhau'r galwadau hyn.

Am ragor o wybodaeth neu i drafod y nodyn briffio hwn, cysylltwch â bethany-howells@chcymru.org.uk neu bethan-proctor@chcymru.org.uk

Atodiadau

Polisïau penodol i Gymru a datganoli pellach					
Ceidwadwyr	**Llafur**	**Plaid Cymru**	**Democratiaid Rhyddfrydol**	**Reform**	**Y Blaid Werdd**

• Gweithio gyda llywodraeth Cymru i ehangu eu rhaglen ffyniant bro. • Ymrwymiad i drydaneiddio Prif Reilffordd Gogledd Cymru a gwyrdroi'r cyfyngiad cyflymder 20mya. • Addewid i gryfhau gwasanaethau cyhoeddus Cymru trwy roi swyddog heddlu ychwanegol ym mhob cymuned yng Nghymru a gwella'r gallu i ryngweithredu rhwng y GIG mewn gwahanol rannau o'r Deyrnas Gyfunol.	• Ystyried datganoli pellach yn benodol am gyfiawnder ieuenctid a'r gwasanaeth prawf. • Ymdrin â phryderon am y ffordd y mae'r system yn dyrannu grantiau bloc i Gymru.	• Mynnu system gyllido deg i Gymru ac adfer y £4m sy'n ddyledus i Gymru o HS2. • Cynyddu lefel y datganoli yn benodol yn ymwneud â deddfau trethu a lles.	• Cadw'r fformiwla Barnett ond sicrhau bod cyllido i Gymru yn deg ac ar lefel sy'n cefnogi Cymru i ffynnu. • Cynyddu lefel datganoli yng Nghymru yn benodol o ran Rheilffyrdd a Chyfiawnder.	• Diwygio cynllunio gyda phwyslais penodol ar ardaloedd arfordirol yng Nghymru. • Buddsoddi yn seilwaith trafnidiaeth Cymru.	• Cymru i gael yr un pwerau datganoledig â'r Alban cyn unrhyw setliad cyfansoddiadol. • Cefnogi'r Senedd os bydd yn penderfynu cynnal refferendwm annibyniaeth. • Cynyddu'r gwariant yng Nghymru ar swyddogaethau datganoledig.

Tai					
Ceidwadwyr	**Llafur**	**Plaid Cymru**	**Democratiaid Rhyddfrydol**	**Reform**	**Y Blaid Werdd**
• 1.6 miliwn yn fwy o gartrefi da gan ddiogelu ein cefn gwlad. • Pecyn o gefnogaeth i berchenogion tai yn cynnwys; rhyddhad o dreth stamp i brynwyr am y tro cyntaf, blaendal 5% ac yn y blaen. • Deddfwriaeth i droi tenantiaid tai cymdeithasol allan sy'n	• Pwyslais ar leihau rhwystrau cynllunio a darparu 1.5m o gartrefi cyn pen pum mlynedd. • Ymrwymiad i gael gwared ar droi allan dan 'heb fai' Adran 21 ar 'ddiwrnod cyntaf' llywodraeth newydd. • Ymrwymiad i ddarparu'r nifer fwyaf o dai cymdeithasol mewn cenhedlaeth	• Cyflwyno Bil Hawl i Dai Digonol (Cymru) yn y Senedd, a fyddai'n cynnwys pwerau i gyflwyno rheolaeth rhent ac ymyraethau marchnad eraill i "wneud tai yn fwy fforddiadwy". • Diwygiadau cynllunio i'w gwneud yn haws i adeiladu tai	• 380,000 o gartrefi newydd gan gynnwys 150,000 o dai cymdeithasol ar draws y Deyrnas Gyfunol. • Gwneud tenantiaethau tair blynedd yn ddiofyn a gwahardd troi allan heb fai.	• Mae eu maniffesto yn cyfeirio'n benodol at argyfwng tai. • Maen nhw yn ymrwymo i ddiwygio cyfraith tai cymdeithasol i wneud newidiadau i'r system ddyrannu sy'n 'rhoi blaenoriaeth i bobl leol'. • Adolygu'r system gynllunio. • Dileu'r Mesur	• Ymrwymiad i ddarparu 'cartrefi tecach, gwyrddach i bawb' • Addewid i ddarparu 150,000 o dai cymdeithasol newydd y flwyddyn ac i ddod â 'hawl i brynu' i ben. • Deddfu i ddod â throi allan heb fai i ben • Trawsnewid cynllunio.

amharu ar eu cymdogion fel rhan o'u cynlluniau ehangach i daclo ymddygiad gwrthgymdeithasol.	trwy wneud newidiadau i gynllunio i sicrhau bod tai fforddiadwy yn cael eu hadeiladu fel rhan o bob datblygiad, gan wneud newidiadau i'r Rhaglen Tai Fforddiadwy. • Rhoi blaenoriaeth i adeiladu cartrefi cymdeithasol ar rent newydd ac adolygu'r disgownt hawl i brynu uwch a gyflwynwyd yn 2012 a chynyddu diogeliad ar dai cymdeithasol newydd eu hadeiladu. • Datblygu strategaeth	cymdeithasol. • Cynyddu graddfa'r model Tai yn Gyntaf er mwyn taclo digartrefedd.		diwygio i Rentwyr. • Rhoi cymhelliant i ddefnyddio technoleg newydd wrth adeiladu tai. • Dileu Adran 24 i landlordiaid i annog landlordiaid llai i'r farchnad tai ar rent.	

	ddigartrefedd newydd				

Lles					
Ceidwadwyr	**Llafur**	**Plaid Cymru**	**Democratiaid Rhyddfrydol**	**Reform**	**Y Blaid Werdd**
• Diwygio budd-daliadau anabledd i fod wedi eu targedu'n fwy manwl, gan gynnwys darpariaethau ar gyfer budd-daliadau iechyd meddwl. • Archwilio gwasanaethau trin yn lle taliadau arian parod ar gyfer budd-daliadau iechyd meddwl. • Cyflwyno cosbau i bobl sy'n gwrthod	• Nid yw diwygiadau lles yn cael eu crybwyll yn glir ym maniffesto llafur. Ond, yn y gorffennol mae Llafur wedi rhoi addewid y byddant yn adolygu peirianweithiau sy'n cyfyngu ar incwm aelwydydd fel y 'dreth ystafelloedd gwely'. • Nid yw maniffesto llafur yn rhoi addewid y	• Cynyddu budd-dâl plant o £20 yr wythnos i godi 60,000 o blant Cymru allan o dlodi • Creu system Fudd-daliadau i Gymru a datganoli budd-daliadau sydd â'r cysylltiad agosaf â meysydd polisi sydd wedi eu datganoli'n barod. Cefnogi cynllun treialu incwm	• Cael gwared ar y cyfyngiad dau blentyn a'r cap budd-daliadau i daclo tlodi plant.	• Pwyslais ar 'wneud i waith dalu' gydag ymrwymiad i godi'r trothwy treth incwm i £20,000. • Cyflwyno rheol dau gyfle i'r rhai sy'n chwilio am waith. • Gorfodi apwyntiadau wyneb yn wyneb i gael budd-daliadau.	• Dileu'r cap budd-daliadau dau blentyn. • Cynyddu Credyd Cynhwysol a budd-daliadau'r gorffennol o £40 yr wythnos. • Cynyddu Lwfans Gofalwyr o 10% y mis o leiaf. • Cyflwyno Incwm Sylfaenol Cyffredinol. • Cynyddu budd-daliadau anabledd o 5% • Gwrthwynebu

cymryd swyddi addas ar ôl 12 mis o fudd-daliadau.	byddant yn dileu'r cyfyngiad dau blentyn.	sylfaenol cynhwysol yng Nghymru.			cynlluniau i gyfnewid PIP gyda 'thalebau'.

Gofal Cymdeithasol					
Ceidwadwyr	**Llafur**	**Plaid Cymru**	**Democratiaid Rhyddfrydol**	**Reform**	**Y Blaid Werdd**
• Cyflwyno cap ar gostau gofal cymdeithasol o Hydref 2025. • Setliad ariannu aml-flwyddyn i gefnogi diwygiadau i ofal cymdeithasol.	• Cytundeb cyflog teg i weithwyr gofal cymdeithasol ac ymrwymiad i weithio tuag at Wasanaeth Gofal Cenedlaethol i helpu pobl i fyw'n annibynnol gartref am fwy o amser.	• Parhau i weithio i symud uchelgais y Gwasanaeth Gofal Cenedlaethol yng Nghymru.	• Ymrwymiad i gael 'gwell cyflog' i weithwyr gofal a gwell cefnogaeth i ofalwyr di-dâl. • Addewid i weithio gyda'n pleidiau i wneud cynllun ar gyfer gwell system ofal cymdeithasol.	• Datblygu strategaeth genedlaethol ar gyfer gofal cymdeithasol sy'n gynaliadwy trwy symleiddio'r ffrydiau ariannu.	• Gofal personol am ddim i bobl yn eu henaint a phobl anabl • Cyfraddau cyflog uwch a strwythur gyrfa i ofalwyr • Buddsoddiad o £20bn y flwyddyn.

Darllen Pellach

Manifestos

- Ceidwadwyr
- Llafur
- Plaid Cymru
- Democratiaid Rhyddfrydol
- Reform
- Y Blaid Werdd